

CERKNIŠKO JEZERO V VETRU PETKOVEGA POPOLDNEVA

Jezero z mnogimi obrazi

Ko je polno, je največje v Sloveniji,
lahko pa je tam le suho polje –
Izjemne naravne danosti in lepote –
Razvijanje turizma v soglasju z naravo

Besedilo in fotografije:

Tomaž Bukovec

»Cerkniško polje se razteza okoli Cerknice, na njem leži zelo znano Cerkniško jezero. To polje, ki je sicer precej rodovitno, je zelo ilovnato, ima tudi velike gozdove in veliko visokih, divjih in gozdnatih hribov, vendar tudi rodovitne doline, dobro živinorejo, mnogo velikih in majhnih vasi,« je pisal o Cerknici in Cerkniškem jezeru **Janez Vajkard Valvasor**. Jezeru, ki je, kadar je polno, največje v Sloveniji, a so obdobja, ko je le suho polje, jezeru, kjer lahko veslaš, jadraš ali pozimi drsaš, s kilometri poti okoli njega, jezeru, ki ima tisoč obrazov, tisoč zgodb. V letu, v mesecu, v dnevu ...

Odpravili smo se na potepanje po jugovzhodni obali jezera, zavili v gozd in po učni sprehajalni poti Drvošec naprej do opazovalnice za ptice Klejni vrh.

Mir dopoldneva

Nenadoma se je odprlo Gorenje Jezero, zaplate vode in trsje, pa Slivnica rahlo levo nad Cerknico. Popolni mir, obiskovalcev ni bilo nikjer, le v daljavi se je oglašala neka ptica. Nasproti prideta sprehajalki: »Prišli sva si ogledat nove učne poti in urejenost ter ptičje opazovalnice. Tako lepo je urejeno, da sva navdušeni nad vsem,

opazovalnico, izdelavo klopi in informativnih tabel, zapisanimi opisi in anekdotami, celotnimi potmi,« sta pripovedovali sestra **Helena Žakelj** iz Žirov in **Bogdana Turk** iz Zelš pri Cerknici, ki sta kot otroka živeli v Ivanjem selu. »Najina vas je oddaljena od jezera in sva ga poznali le po tem, ko je včasih kdo na skrivaj prinesel kakšno ščuko. Sem smo hodili po steljo za živino, kaj več pa že ne. Na jezero pa sva kot Notranjki tako ponosni, na vse, kar imamo, kar nam je podarila narava in nam jo je uspelo ohraniti,« sta pripovedovali.

Hodil sem po urejenih poteh, za katere je biolog Notranjskega regijskega parka **Jošt Stergaršek** pripovedoval, kako imajo številne funkcije. Ne le pomoč obiskovalcu pri ogledu parka, z njegovim vodenjem po poteh in podajanjem informacij, ampak jih z učno potjo odpeljejo stran od najbolj občutljivih območij. Cerkniško jezero je in še bolj postaja gnezdišče in je od leta 2006 vpisano tudi med mednarodno pomembna mokrišča kot eno od treh ramsarskih območij v Sloveniji.

Regijski park

Notranjski regijski park je leta 2002 ustanovila občina Cerknica, obsega pa 22 kvadratnih kilometrov. V podjetju je 22 zaposlenih, kar je celo več kot na občini Cerknica, in

tudi to priča o pomenu parka za širše notranjsko območje. Glavni del financiranja je na plečih cerkniške občine, ker pa izvedba obsežnih naravovarstvenih projektov presega finančne zmožnosti lokalnega okolja, park redno prijavlja projekte za sofinanciranje Evropske unije. Do zdaj so izpeljali že štiri obsežne projekte, trenutno pa so v izvajanju projekti Kras.re.vita (izboljšanje stanja naravovarstveno najpomembnejših delov travnišč in barjanskih površin na Cerkniškem jezeru in Planinskem polju), Life Stržen (obnova naravnega stanja vodotoka Stržen, zmanjšanje pritiska obiskovalcev na najbolj občutljiva območja jezera in zasebna zemljišča ter izboljšanje življenjskega prostora čaplje bobnarice). Oba projekta sofinancirata Evropski sklad za regionalni razvoj in Republika Slovenija, tretji aktivni projekt pa je še Life **Naturaviva**, ki je komunikacijski Life projekt.

Revitalizacija

»Potem ko so prej ribarili, zatem spravili seno in raztresli proseno seme, lahko v prosu lovijo prepelice. Tu preganjajo zajce, pa lovijo in streljajo tudi visoko divjad, kajti kadar je dno suho, je tukaj obilica vsakovrstnih živali kot so jeleni, divji prašiči ...« sem bral na tabli ob poti in nekaj trenutkov kasneje zagledal posebne stroje, s katerimi

urejajo Stržen. Med letoma 1844 in 1958 so dobrih 12 kilometrov strug rek, ki so prej vijugale po jezerskem dnu, izravnali v kanale, da bi izsušili jezero in povečali obdelovalne površine na območju presihajočega jezera, dela ki potekajo, pa imajo enostavno povedano temeljni cilj, naravno podobo čim bolj približati podobi, kot jo je imelo jezero v Valvasorjevih časih.

Ob robu makadamske ceste je sedel motorist iz Nove Gorice, ki se je skupaj z ženo na kratko ustavil, nekaj sto metrov naprej pa je padla v oči urejena mobilna turistična pisarna TIC pri Rešetu (Dolenje Jezero). Ker je Cerknško jezero spremenljivo, so TIC dali na lojtnik, da ga lahko ob naraščanju vode hitro odpeljejo. V pisarni dela študentka lesarstva **Karim Mahne** iz Lipsenja. »Vprašanja obiskovalcev so različna. Nekateri celo vprašajo, kje je jezero, čeprav ga gledajo ... Tu pri nas pa lahko dobijo vse napotke, materiale in tudi kontakte, kam, kako in kdaj,« je pripovedovalo mlado dekle, vse to pa so potrdile tudi

Nina, Neža in mama **Ivica Kuhar** iz Lovrenca na Pohorju. »Med počitnicami se potepamo po Sloveniji in moramo pohvaliti tale lojtnik, še bolj pa Križno jamo, ki smo si jo tudi ogledale. To je nekaj, kar človek mora videti in doživeti,« so pripovedovale.

Ko se jezero prebudi

Pravijo, da ima jezero tisoč in eno podobo, da je vsakokrat drugačno, še v enem dnevu se spremeni. Če je bilo v petek še ob treh popoldne skoraj osamelo, se je nenadoma, vsaj Dolenje Jezero, zbudilo. Prišli so obiskovalci in kopalci. Sodelavki **Anja** iz Loške doline in **Barbara** z Jesenic sta prišli veslat na jezero naravnost iz službe, ko pa sta se izkrcali, sta navdušeno pripovedovali: »Tole je pravi balzam. Veslanje med ločkom, vse do vhoda v jamo Suhadolica (za domačine Skadulca, op. a.), katere okolico so nedavno očistili, zaradi visoke vode pa se je te dni mogoče s čolnom zapeljati naravnost v jamo.«

Andrej Šporenblek je komaj dohajal popoldansko povpraševanje po kanujih, še vedno pa je našel krajši čas za klepet in poslušanja vtisov obiskovalcev.

Tematski obiski

»Pa ne pozabite omeniti muzeja Cerknškega jezera, ki ga je uredila družina Kebe iz Dolenjega Jezera, in še posebej ne naših tematskih dogodkov, ki brezplačno potekajo vsak vikend (treba je plačati le najem kanujev ali kakšno dodatno storitev, op. a). Naslednjo soboto, 14. avgusta, bo **Miha Razdrih** med vožnjo s kanuji pripovedoval, kako je nastalo Cerknško jezero in razlagal o cerknškima Romeu in Juliji, dan kasneje se bomo z obiskovalci podali do Velike Karlovice, teden dni kasneje bomo raziskovali Rakov Škocjan ...« je pred lojtnikom TICA opozorila Karim Mahne.

Veter je vel čez vodo, premikal trsje, otroci so zlezli v kajak, babica jih je zaskrbljeno, pa spet navdušeno opazovala. Jezero, ki je v vsakem trenutku drugačno. Kot bi imelo veliko obrazov. ■

Pravijo, da ima jezero tisoč in eno podobo, da je vsakokrat drugačno, še v enem dnevu se spremeni. Če je bilo v petek še ob treh popoldne skoraj osamelo, se je nenadoma zbudilo.

Sestri Helena Žakelj in Bogdana Turk sta občudovali na novo postavljeno opazovalnico za ptice in dodali, da je nekaj sto metrov naprej že postavljen tudi opazovalni stolp, ki mu manjka le še nekaj manjših posegov do odprtja.

»Veslanje med ločkom ima poseben čar,« sta zatrjevali sodelavki Anja in Barbara.

Družina Kuhar iz Lovrenca na Pohorju in TIC na lojtrniku. Saj veste, voda lahko hitro naraste ...

Jezero ima tisoč obrazov, tudi obraz običajnega kopališča. Voda je bila prejšnji teden še mrzla, te dni pa je že topla.

Popoldne se je začelo prebujati in na jezeru je bilo vse več obiskovalcev.

Andrej Šparenblek (desno) je komaj dohajal povpraševanje po kanujih.

Del delavcev Notranjskega regijskega parka iz enote za varstvo naravne dediščine pred »svojim« stolpom sredi Cerknice.